

lokale Skolebestyrelser. So sjældnere Inspektøren har Leilighed til at besøge Skolen, desto lettere vil Tilsynet faae en uadvortes Karakter. Der vil derfor efter vor Formening kræves et større Antal Mænd end foreslaaet, og vi vilde anse det for bedre svarende til Diemedet, om der ansattes en Inspektør i hvert Amt. Derved vilde den nye Tilsynsmand ogsaa lettere kunne indordnes i den nuværende Administration. Vi maa nemlig bestemt udtale os for, at Provsterne i saa Tilfælde fritages for at være Medlemmer af Skoledirektionerne saavel som for at foretage Skolevisitationer. Vi erkjende ganske vist, at Provsterne i Almindelighed have viist stor Nidkjærhed for at fremme Skolevæsenet, og at dettes heldige Udvikling paa flere Steder skyldes den Iver og Indsigt, hvormed de have virket, men vi ere overbeviste om, at et saadant dobbelt Tilsyn, som vil komme tilfiede ved Indsættelsen af nye Tilsynsmænd ved Siden af eller i Forbindelse med det nuværende Tilsyn, vil virke hæmmende og lammende og let fremkalde stadelige Konflikter. Ogsaa ligeoverfor Læreren vil et saadant dobbelt Tilsyn virke uheldigt, idet det vanskeligt vil kunne undgaaes, at en forskjellig Opfattelse og Bedømmelse af hans Virksomhed gjør sig gjældende, eller at modstridende Fordringer stilles til ham. Selvfølgelig maa de foreslaaede Lønninger i saa Tilfælde sættes lavere. Under Forudsætning af, at der istedetfor Kredsskoleinspektører ansættes Amtsskoleinspektører, turde det maaske være nødvendigt for den øverste Myndighed at have til sin Raadighed et sagkyndigt Element, der kunde danne et Forbindelsesled mellem Amtsskoleinspektørerne indbyrdes og mellem disse og Ministrene. Med Hensyn til det lokale Tilsyn vil det formentlig være tilraadeligt, at Præsterne ophøre at være fødte Medlemmer af Skolekommissionen, en Foranstaltning, der vil falde saa meget naturligere, som det fra de forskjellige Sider er betegnet som hensigtsmæssigt, at den dogmatiske Del af Religionsundervisningen henlægges fra Skolen til Konfirmationsforberedelsen hos Præsten.

Den i § 7 indeholdte Bemyndigelse for en Kommune til under visse nærmere angivne Betingelser at kunne træffe Overenskomst med en privat Skoles Bestyrer om i samme at undervise et vist Antal af Kommunens skolepligtige Børn kunne vi ganske tiltræde. Der er derved aabnet en Mulighed for Kommunen til at understøtte de paa flere Steder oprettede Friskoler. En saadan Understøttelse finde vi fuldt berettiget, naar den kun ikke bliver af en saadan Natur, at den undergraver Stats- eller Kommunestolens Bestaaen. Muligvis kunde der i Henseende til en saadan Understøttelse endogsaa gaas noget videre.

I § 25 er der foreslaaet en Aldersgrændse for de Lærere, der ansættes i de bedre Lønmede

Embeder, for derigjennem noget at formindste det for Lærerstanden Ufordelagtigt i den nuværende Raldsmaade. Det er umiskjendeligt, at denne virker hæmmende ind paa Læreren Virksomhed, idet den kan medføre, at en ivrig og dygtig Lærer forbliver siddende i et lille Embede, medens ganske unge Mennesker erholde de bedre Lønmede. Udflugt til gennem dygtig og samvittighedsfuld Udøvelse af sine Pligter at gaa fremad er af stor Betydning for Vedligeholdelsen af Læreren Iver og Lyft, medens Mangelen af en saadan Udflugt ikke kan Andet end virke nedtrykkende og lammende. Den i Udsagnet foreslaaede Indskrænkning i Valget vilde vel noget afhjælpe den omtalte Ulempe, men da vi vide, at den vil møde stor Modstand, foretrakke vi at gaa en anden Vej, nemlig ved en større Anvendelse af Aldersstillæg og ved en Omregulering af de fastsatte Lønninger, saaledes at den unge Lærer begynder med en mindre Løn, selv om han ansættes i et større Embede, og kun efterhaanden rykker op paa højere Løn. Det Overlydende burde da indbetales til Skolefonden og anvendes til Aldersstillæg. Den nuværende Raldelsesmaade lider imidlertid ogsaa af andre Ulemper. Til Grund for den ligger Erkjendelsen af, at de, der skulle benytte Læreren, ogsaa bør have nogen Indflydelse paa Valget. Dette naas dog ikke altid. I det Besættelsen af et ledigt Lærerembede paa en Maade er delt mellem Skoledirektionen og Sogneraadet, kan det hændes sig, at ingen af disse faar den, de helst ønske. Dertil kommer, at det Skoledistrikt, hvor en Lærerplads er ledig, ofte kun i ringe Grad kan gjøre sit Omste gjældende i Sogneraadet. Vi ere tilbøjelige til at tro, at man hellere maa gaa et Skridt videre paa den engang betraadte Vej, og at man i Virkeligheden vil opnaa et heldigere Resultat ved fuldstændig at overlade Valget af Læreren til vedkommende Skoledistrikts samtlige Husfædre, saaledes at Skoledirektionen kun har at paase, at den Valgte besidder de Kvalifikationer, Loven kræver. Ligeledes tro vi at turde tilraade, at der indrømmes Kommunerne en begrændset Ret til at afskedige Lærere.

Forslaget om, at Staten i visse angivne Diemed kan understøtte Kommunerne, kunne vi, som ovenfor udtalt, tiltræde. Da Styrrelsen af dette Tilskud vil afhænge af den Ordning, hvorom man bliver enig, skulle vi ikke nærmere gaa ind herpaa; kun maa vi bemærke, at vi ikke kunne samstemme med Forslaget om at uddele Premier til dygtige Lærere, men maa foretrakke, at den dertil bestemte Sum anvendes som Bidrag til Aldersstillæg for ældre Lærere.